

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 78.980/1
van 10 april 2026

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van diverse decreten betreffende het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen die ter uitvoering van het jeugddelinquentierecht zijn opgericht’

Op 2 maart 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van diverse decreten betreffende het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen die ter uitvoering van het jeugddelinquentierecht zijn opgericht’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 31 maart 2026. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur en Peter SCHOLLEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 april 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Op 17 mei 2024 werd zowel een (nog niet in werking getreden) bijzonder decreet² als een (evenmin inwerking getreden) decreet³ afgekondigd met betrekking tot het onderwijs in de ter uitvoering van het jeugddelinquentierecht opgerichte gemeenschapsinstellingen, dit zijn de door de overheid ingerichte instellingen met een gesloten aanbod.⁴ Deze decreten strekken ertoe het onderwijs dat wordt aangeboden in de gemeenschapsinstellingen niet langer te organiseren als een vorm van huisonderwijs, maar als onderwijs aangeboden door afdelingen van verschillende scholen van het gemeenschapsonderwijs.

Het decreet van 17 mei 2024 bevat enerzijds een aantal autonome bepalingen over de organisatie van het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen en anderzijds een aantal wijzigingsbepalingen van andere decreten met betrekking tot onder meer de inrichting en de kwaliteit van het onderwijs om de gewijzigde organisatie van het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen hierin tot uiting te brengen.

2.2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet brengt enerzijds een aantal wijzigingen aan in de autonome bepalingen van het decreet van 17 mei 2024 (hoofdstuk 10 van het voorontwerp) en bevat anderzijds nieuwe wijzigingsbepalingen aan alle andere decreten die werden gewijzigd bij het decreet van 17 mei 2024 (hoofdstukken 2 tot 9 van het voorontwerp). Door deze wijzigingen worden deze decreten onmiddellijk in overeenstemming gebracht met de nieuwe gewijzigde organisatie van het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen, zoals die voort zal vloeien uit het decreet van 17 mei 2024 zoals het gewijzigd wordt bij het voorontwerp. De wijzigingsbepalingen aan de decreten die opgenomen waren in het decreet van 17 mei 2024, maar die zoals hoger reeds werd aangegeven, niet in werking zijn getreden, worden opgeheven

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Zie het bijzonder decreet van 17 mei 2024 ‘tot wijziging van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs, wat betreft het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen die ter uitvoering van het jeugddelinquentierecht zijn opgericht’. Dit bijzonder decreet kwam tot stand op basis van een voorstel van bijzonder decreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 2159/1), dat niet voor advies werd voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving. Het was aanvankelijk bedoeld om in werking te treden op 1 september 2025, maar de inwerkingtreding werd uitgesteld tot 1 september 2026 (zie artikel 2 van het bijzonder decreet van 18 juli 2025 ‘tot wijziging van de inwerkingtreding van het bijzonder decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs, wat betreft het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen die ter uitvoering van het jeugddelinquentierecht zijn opgericht’).

³ Zie het decreet van 17 mei 2024 ‘over het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen die ter uitvoering van het jeugddelinquentierecht zijn opgericht’. Dit decreet kwam tot stand op basis van een voorstel van decreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 2156/1), dat niet voor advies werd voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving. Het was aanvankelijk bedoeld om in werking te treden op 1 september 2025, maar de inwerkingtreding werd uitgesteld tot 1 september 2026 (zie artikel 86 van het decreet van 18 juli 2025 ‘over de lerenden en de organisatie in het onderwijs’).

⁴ Zie artikel 2, 4°, van het decreet van 15 februari 2019 ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’.

(artikel 90 van het voorontwerp) met ingang van 31 augustus 2026 (artikel 91, *in fine*, van het voorontwerp)⁵.

2.3.1. De wijzigingen aan de autonome bepalingen van het decreet van 17 mei 2024 zijn er in de eerste plaats op gericht het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen, anders dan het geval was in de oorspronkelijke versie van dat decreet, niet toe te vertrouwen aan nieuwe afdelingen van drie bestaande scholen van het gemeenschapsonderwijs die elk in één van de drie gemeenschapsinstellingen actief zouden zijn, maar aan één zelfstandige nieuwe school binnen het gemeenschapsonderwijs die actief zal zijn in alle gemeenschapsinstellingen (hierna: GI-school).⁶ Deze school zal omwille van de niet aan vaste momenten gebonden in- en uitstroom van jongeren in de gemeenschapsinstellingen de onderwijstijd vrij kunnen organiseren, zonder daarbij gebonden te zijn aan de schoolvakantieregeling (artikel 53, 6°, van het voorontwerp), en krijgt – onder meer om alle personeelsleden die instaan voor het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen, en niet enkel de leerkrachten, de overstap naar het departement Onderwijs en Vorming te kunnen laten maken – een hogere omkadering en een hoger werkingsbudget dan voorzien in de oorspronkelijke versie van het decreet (de artikelen 72, 3°, en 75 van het voorontwerp). Ook wordt het decreet van 27 mei 2024 aangevuld met een regeling in verband met het nemen van vrijheidsbeperkende maatregelen (de artikelen 69 en 70 van het voorontwerp) en met het verwerken van persoonsgegevens (de artikelen 79 tot 84 van het voorontwerp).

De wijzigingen aan het decreet van 17 mei 2024 zullen, zoals dat decreet zelf, in werking treden op 1 september 2026, behalve deze in verband met het nemen van vrijheidsbeperkende maatregelen die pas in werking zullen treden op 7 mei 2027, de datum waarop de artikelen 28/1 tot 28/6 van het decreet van 7 mei 2004 ‘betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht’, in werking zullen treden⁷ (artikel 91 van het voorontwerp).

2.3.2. De belangrijkste wijzigingen die aan de overige decreten worden aangebracht, kunnen – gerangschikt per decreet – als volgt worden samengevat:

- decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991: het voorzien van overgangsmaatregelen om het personeel van de gemeenschapsinstellingen die onder het agentschap Opgroeien vallen, over te dragen naar Onderwijs. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de vastbenoemde personeelsleden (artikel 11 van het voorontwerp) en

⁵ De wijzigingsbepalingen opgenomen in de hoofdstukken van het decreet van 17 mei 2024 zullen dus nooit uitwerking krijgen.

⁶ Bij artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 ‘tot inrichting van de gemeenschapsinstellingen en tot uitvoering van diverse bepalingen van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht’ werden drie gemeenschapsinstellingen opgericht: gemeenschapsinstelling De Kempen, met zetel in Mol, samengesteld uit de campus De Hutten en de campus De Markt, gemeenschapsinstelling De Zande, met zetel in Ruiselede, samengesteld uit de campus Ruiselede, de campus Beernem en de campus Wingene, en gemeenschapsinstelling De Grubbe, met zetel in Kortenberg.

⁷ Deze artikelen werden in dat decreet ingevoegd bij de artikelen 55 tot 59 en 61 van het decreet van 29 maart 2024 ‘tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp’, die in werking treden drie jaar na publicatie van het decreet in het *Belgisch Staatsblad* van 7 mei 2024 (zie artikel 73, tweede lid, van dat decreet).

de contractuele personeelsleden (artikel 12 van het voorontwerp), waarvoor de Vlaamse Regering een concordantietabel en overgangsmaatregelen kan voorzien. Voor de overstap geeft de gemeenschapsinstelling de nodige gegevens door aan de GI-school (artikel 10 van het voorontwerp). Er is de mogelijkheid van mutatie voor ambtenaren met een vaste benoeming in het onderwijs (artikel 7 van het voorontwerp). De inzetbaarheid van de personeelsleden van de GI-school (artikel 9 van het voorontwerp) en de berekening van hun dienstanciënniteit (artikelen 8 en 9 van het voorontwerp) worden geregeld. Er wordt tevens in een afwijking voorzien op het vacant verklaren van alle betrekkingen (artikel 6 van het voorontwerp). Ook wordt bepaald dat voor de personeelsleden van de GI-school het beroepsgeheim geldt (artikel 5 van het voorontwerp);

- decreet basisonderwijs van 25 februari 1997: het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen wordt geschrapt uit de definitie van huisonderwijs (artikelen 13 en 14 van het voorontwerp);

- decreet van 8 mei 2019 ‘betreffende de kwaliteit van onderwijs’: er wordt in een referentiekader kwaliteit van onderwijs in de gemeenschapsinstellingen voorzien dat de Vlaamse Regering vastlegt en de onderwijsinspectie hanteert (artikelen 17 en 19 van het voorontwerp);

- Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010: er wordt bepaald dat het onderwijs in de GI-school kosteloos is (artikel 23 van het voorontwerp) en er wordt een regeling opgenomen zodat de leerling levensbeschouwelijk onderricht kan krijgen (artikelen 24, 25 en 28 van het voorontwerp), alsook een regeling bij/voor de inschrijving in een andere school (artikelen 26 en 30 tot 35 van het voorontwerp);

- Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013: personeelsleden kunnen ook een LIO-baan⁸ uitoefenen in de GI-school (artikel 36 van het voorontwerp);

- Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016: de bevoegdheid van de commissie zorgvuldig bestuur ten aanzien van de GI-school wordt geregeld (artikelen 37 en 38 van het voorontwerp);

- Groeipakketdecreet van 2018: de voorwaarden voor het al dan niet toekennen van de selectieve participatietoelage aan leerlingen van de GI-school worden vastgelegd (artikelen 39 tot 42 van het voorontwerp);

- decreet van 27 april 2018 ‘betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding’: de bevoegdheid van het CLB van de GI-school wordt bepaald (artikel 44 van het voorontwerp) evenals het niet meenemen van de leerlingen uit de GI-school bij de berekening van de omkadering en het werkingsbudget van de CLB's (artikelen 45 en 46 van het voorontwerp).

De ontworpen wijzigingen aan de voormelde decreten treden, met uitzondering van artikel 12 van het voorontwerp, in werking op 1 september 2026.

⁸ Een leraar-in-opleidingbaan bedoeld in artikel II.108 en volgende van de Codex Hoger Onderwijs.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

HOOFDSTUK 1 – INLEIDENDE BEPALING

3. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 2 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET RECHTSPOSITIE PERSONEELSLEDEN GEMEENSCHAPSONDERWIJS VAN 27 MAART 1991

Artikel 7

4. Artikel 7 van het voorontwerp zorgt ervoor dat het op 31 augustus 2026 reeds in een onderwijsambt vastbenoemd personeelslid dat werkt in een gemeenschapsinstelling en beschikt over een bepaald bekwaamheidsbewijs voor dat ambt, kan gemuteerd worden in een vacante betrekking in een wervingsambt in de GI-school. In het ontworpen artikel 31, § 10, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991 wordt uitsluitend gewag gemaakt van “vereist bekwaamheidsbewijs voor dat ambt”.

In de memorie van toelichting is evenwel sprake van een “vereist *of voldoende* geacht bekwaamheidsbewijs voor het ambt”. Volgens de gemachtigde is het evenwel niet de bedoeling dat personeelsleden met een voldoende bekwaamheidsbewijs in aanmerking komen. Deze discrepantie in de memorie van toelichting wordt het best weggewerkt.

Artikel 10

- 5.1. Het ontworpen artikel 89, vierde lid, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991 bepaalt dat de door elke gemeenschapsinstelling opgestelde lijst van de personeelsleden die op 1 september 2026 overgaan naar de GI-school “uiterlijk op 1 juni 2026” wordt bezorgd aan de scholengroep(en) die bevoegd zijn voor het onderwijs in de GI-school. Een van de gegevens die daarin voor elk personeelslid wordt opgenomen is “het ambt op 1 september 2026 volgens de concordantietabel, vermeld in artikel 90, tweede lid, en artikel 91, tweede lid”.

Voor de personeelsleden die op 31 augustus 2026 in dienst zijn als statutair personeelslid in een gemeenschapsinstelling en op 1 september 2026 worden aangesteld in de GI-school bepaalt het ontworpen artikel 90 van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991 (artikel 11 van het voorontwerp) onder meer dat zij ambtshalve worden benoemd “in het ambt waarnaar overeenkomstig de concordantietabel in het tweede lid, 1°, geconcordeerd wordt”. Voor de personeelsleden die op 31 augustus 2026 in dienst zijn als contractueel personeelslid in een gemeenschapsinstelling en op 1 september 2026 worden aangesteld in de GI-school stelt het ontworpen artikel 90bis van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991 (artikel 12 van het voorontwerp) onder meer dat zij tijdelijk worden aangesteld “in het ambt waarmee het overeenkomstig de concordantietabel, vermeld in het tweede lid, 1°, wordt geconcordeerd”.

De voormelde ontworpen artikelen 90, tweede lid, en 90*bis*, tweede lid, bepalen dat de Vlaamse Regering voor die personeelsleden “een concordantietabel (kan) vastleggen met de functies in de gemeenschapsinstellingen en de overeenstemmende ambten in de GI-school”.

5.2. Overeenkomstig artikel 91 van het voorontwerp treedt het aan te nemen decreet in werking op 1 september 2026, met uitzondering van artikel 12 van het voorontwerp dat in werking treedt op 1 augustus 2026, vermits een personeelslid dat een beroep wil doen op het recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur, zich voor 15 augustus 2026 kandidaat moet stellen bij de raad van bestuur, op straffe van verlies van dat recht voor het volgende schooljaar.

Overeenkomstig de voormelde inwerkingtredingsbepaling kan de aanwijzing van de scholengroep(en), die belast wordt (worden) met het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen, door de raad van bestuur en die de GI-school opricht(en) niet vóór 1 september 2026 plaatsvinden. Hetzelfde geldt voor het opstellen van de personeelslijst door de gemeenschapsinstellingen en het vastleggen van de concordantietabel door de Vlaamse Regering.

Bijgevolg valt niet in te zien hoe de gemeenschapsinstellingen overeenkomstig het ontworpen artikel 89, vierde lid, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991 de personeelslijst, met onder andere de informatie over het ambt op 1 september 2026 volgens de concordantietabel, “uiterlijk op 1 juni 2026” kunnen bezorgen aan die scholengroep(en).

5.3. Hierover ondervraagd verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Er is inderdaad een probleem met de datum van inwerkingtreding van artikel 10. Artikel 10 moet vroeger in werking treden opdat de personeelsgegevens op 1 juni bezorgd kunnen worden. Vandaar dat we voorstellen om artikel 10 in werking te laten treden op 31 mei 2026.

De concordantietabel en de ambten kunnen we niet vroeger in werking laten treden omdat de GI-school (en alle bijhorende regelgeving) pas vanaf 1 september opgericht kan worden.

Het is ondertussen duidelijk dat de Scholengroep Impact de bevoegde scholengroep zal worden.

De gegevens dienen reeds op 1 juni 2026 bezorgd te worden om de goede werking van de diensten te kunnen verzekeren en het schooljaar ordentelijk te kunnen starten.”

De vraag rijst of het zal volstaan om enkel artikel 10 van het voorontwerp op 31 mei 2026 in werking te laten treden. De stellers van het voorontwerp moeten nagaan of er ook nog andere artikelen van het voorontwerp noodzakelijk zijn voor de toepassing van artikel 10 van het voorontwerp. Daarbij moet ook worden nagegaan of de inwerkingtreding van een of meer bepalingen van het bijzonder decreet van 17 mei 2024 moet worden aangepast.

6. Het ontworpen artikel 89, eerste lid, verplicht elke gemeenschapsinstelling een lijst vast te stellen met personeelsleden die op 1 september 2026 overgaan naar de GI-school en artikel 89, tweede lid, bepaalt welke gegevens van het personeelslid op die lijst worden opgenomen. Het betreft onder meer een uittreksel uit het strafregister (13°). In haar advies over het voorontwerp vraagt de Vlaamse Toezichtscommissie om te evalueren of het noodzakelijk is dat een uittreksel

uit het strafregister wordt meegedeeld “aangezien op basis daarvan al een controle in het verleden is gebeurd en er mogelijk op regelmatige tijdstippen nieuwe opvragingen en controles zullen gebeuren”.

De vraag rijst of het in het licht van het beginsel van de minimale gegevensverwerking (vervat in artikel 5, lid 1, c), van de Algemene Verordening Gegevensbescherming), wel noodzakelijk is om dit uittreksel op te vragen en voor welke doeleinde dit nodig is.

Hierover ondervraagd verklaarde de gemachtigde:

“De burgerlijke en politieke rechten bezitten, is een financieringsvoorwaarde in het onderwijs. Personeelsleden kunnen met andere worden pas bezoldigd worden door AGODI wanneer zij hiervan het bewijs leveren en dit gebeurt aan de hand van het uittreksel uit het strafregister.

Daarnaast is de verwerking ook noodzakelijk om te voldoen aan de bepalingen, vermeld in het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren. Dit decreet geldt voor iedereen die met minderjarigen werkt en dus ook voor het huidig personeel in de gemeenschapsinstellingen. We zullen dit verduidelijken in de memorie van toelichting.”

Het verdient inderdaad aanbeveling om deze verantwoording op te nemen in de memorie van toelichting.

7. Eén van de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens die overeenkomstig artikel 22 van de Grondwet bij decreet moet worden geregeld is de maximale bewaartermijn van de verwerkte gegevens. Het ontworpen artikel 89 legt echter geen maximale bewaartermijn vast, waar overigens ook in het advies van de VTC op wordt gewezen.

In de memorie van toelichting wordt hierover het volgende opgemerkt:

“Wat de bewaartermijnen voor de gegevens van de personeelsleden bij de scholengroep betreft, moet de basishouding zijn dat gegevens niet langer bijgehouden worden dan noodzakelijk is. Hierbij wordt best rekening gehouden met de burgerlijke en strafrechtelijke verjaringstermijnen.”

De gemachtigde voegde hieraan nog het volgende toe:

“Er zijn geen regels in de onderwijsregelgeving met betrekking tot het bewaren van gegevens van personeelsleden door scholengroepen of andere schoolbesturen. Voor de verwerking van deze gegevens kunnen schoolbesturen en scholengroepen hiervoor beroep doen op de rechtsgrond ‘de verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst’ (artikel 6, lid 1, b) AVG). Het is aan hen om als werkgever, rekening houdende met de bepalingen uit de AVG, maar ook met de verjaringstermijnen vermeld in de memorie, een bewaartermijn vast te leggen.”

Aangezien het voorontwerp de verwerking van specifieke gegevens regelt, dient overeenkomstig artikel 22 van de Grondwet de bewaartermijn wel degelijk in het aan te nemen decreet zelf te worden bepaald. Eventueel kan de Vlaamse Regering daartoe worden gemachtigd,

maar dan moet het decreet zelf minstens de criteria of een maximumtermijn vaststellen die de Vlaamse Regering bij het bepalen van die termijn in acht moet nemen.

Artikelen 11 en 12

8. De artikelen 11 en 12 van het voorontwerp wijzigen de artikelen 90 en 90*bis* van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en voorzien in overgangsmaatregelen voor de statutaire respectievelijk de contractuele personeelsleden van de gemeenschapsinstellingen die worden aangesteld in de GI-school.

Aangezien de ontworpen artikelen 90, eerste lid, 2°, en 90*bis*, § 1, eerste lid, 2°, bepalen dat het personeelslid, dat op 1 september 2026 wordt aangesteld in de GI-school, ambtshalve vast *wordt* benoemd respectievelijk tijdelijk *wordt* aangesteld in het ambt waarmee overeenkomstig de concordantietabel *wordt* geconcordeerd, dient in de ontworpen artikelen 90, tweede lid, 1°, en 90*bis*, § 1, tweede lid, 1°, te worden bepaald dat de Vlaamse Regering een concordantietabel “vastlegt” (en niet: “kan vastleggen”). Zonder vastgestelde concordantietabel zijn de betrokken bepalingen immers niet uitvoerbaar.

HOOFDSTUK 3 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997

9. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 4 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 8 MEI 2009 BETREFFENDE DE KWALITEIT VAN ONDERWIJS

Artikel 19

10. In het ontworpen artikel 38, § 3, eerste lid, en § 4, eerste lid, 1°, van het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van het onderwijs’ (artikel 19, 3° en 4°, van het voorontwerp) schrijve men telkens “onderwijsinternaatkwaliteit” in plaats van “internaatkwaliteit”.

HOOFDSTUK 5 – WIJZIGINGEN VAN DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS

Artikelen 24 en 25

11.1. Artikel 10 van het decreet van 17 mei 2024 luidt als volgt:

“Als de betrokken personen in samenspraak met de leerplichtige leerling ervoor kiezen, kan de leerplichtige leerling voor het onderwijs in een van de erkende godsdiensten of de niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing volgen volgens de modaliteiten, vermeld in artikel 98, §3 en §4, en artikel 98/1 van de Codex Secundair Onderwijs.”

Het ontworpen artikel 98, § 3, van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 24 van het voorontwerp) bepaalt dat, indien een leerplichtige leerling die les volgt in de GI-school ook is

ingeschreven in het officieel voltijds secundair onderwijs, de betrokken personen,⁹ in samenspraak met de leerling, ervoor kunnen kiezen dat de leerling via interactief afstandsonderwijs de cursus over een van de erkende godsdiensten of de cursus niet-confessionele zedenleer blijft volgen in die school van het officieel voltijds secundair onderwijs, klaarblijkelijk zonder dat die school zich daartegen kan verzetten.

Het ontworpen artikel 98, § 4, van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 24 van het voorontwerp) schrijft voor dat, indien de leerplichtige leerling die les volgt in de GI-school niet is ingeschreven in het voltijds secundair onderwijs, de betrokken personen, in samenspraak met de leerling, ervoor kunnen kiezen dat de leerling via interactief afstandsonderwijs de cursus over een van de erkende godsdiensten of de cursus niet-confessionele zedenleer volgt in een school van het officieel voltijds secundair onderwijs zonder dat de leerling wordt ingeschreven in die school. Dit is enkel mogelijk als die school daarmee instemt. Om het recht op levensbeschouwelijk onderwijs te garanderen neemt de GI-school contact op met scholen van het officieel voltijds secundair onderwijs. In afwijking van artikel 97 van de Codex Secundair Onderwijs is de school voor het officieel voltijds secundair onderwijs niet verplicht om ten minste twee lesuren aan te bieden.

Het ontworpen artikel 98/1 van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 25 van het voorontwerp) voorziet dat, indien de leerplichtige leerling die les volgt in de GI-school ook is ingeschreven in het vrij voltijds secundair onderwijs, de betrokken personen, ervoor kunnen kiezen dat de leerling via interactief afstandsonderwijs de lessen godsdienst, niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing die door de school worden ingericht, in die school volgt, klaarblijkelijk zonder dat die school zich daartegen kan verzetten.

11.2. Artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet bepaalt dat “(d)e scholen ingericht door openbare besturen (...), tot het einde van de leerplicht, de keuze aan(bieden) tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer”.

Artikel 24, § 3, tweede lid, van de Grondwet stelt dat “(a)lle leerlingen die leerplichtig zijn, (...) ten laste van de gemeenschap recht (hebben) op een morele of religieuze opvoeding”.

Artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet heeft een fundamenteel recht gedefinieerd door de overheidsinstellingen ertoe te verplichten de keuze te bieden tussen het onderwijs van een van de erkende godsdiensten en dat van de niet-confessionele zedenleer. Met dat fundamentele recht dat aan de ouders en de leerlingen is toegekend, stemt voor die instellingen de verplichting overeen om de cursussen godsdienst en niet-confessionele zedenleer in te richten.¹⁰

11.3. Het ontworpen artikel 98, § 4, tweede lid, van de Codex Secundair Onderwijs, bepaalt dat voor leerplichtige leerlingen die niet zijn ingeschreven in het voltijds secundair

⁹ Artikel 3, 9°, van de Codex Secundair Onderwijs definieert de betrokken personen als “de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de minderjarige leerling onder hun bewaring hebben of de meerderjarige leerling zelf”.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld: GwH nr. 34/2015, 12 maart 2015, B.4.1; GwH nr. 45/2017, 27 april 2017, B.8.3 en GwH nr. 45/2025, 20 maart 2025, B.6.3. Zie ook: adv.RvS 67.151/1 van 30 april 2020 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 3 juli 2020 ‘over het onderwijs XXX’ (opmerking 15.3).

onderwijs, de optie om de gekozen cursus levensbeschouwing via interactief afstandsonderwijs te volgen in een school van het officieel voltijds secundair onderwijs, enkel mogelijk is als die school “ermee instemt om die cursus voor de leerling via interactief afstandsonderwijs in te richten”. Volgens de Inspecteur van Financiën is het recht op levensbeschouwelijk onderwijs hiermee niet volledig gegarandeerd omdat de alternatieve regeling slechts mogelijk is als er samenwerkingsafspraken met een bereidwillige school kan worden gesloten, en dus de effectieve beschikbaarheid van het levensbeschouwelijk vak afhankelijk is van externe bereidwilligheid. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt in dat verband het volgende verklaard:

“Binnen voorliggend regelgevend kader zijn er verschillende mogelijkheden om het recht op levensbeschouwelijk onderwijs te garanderen. Zo geldt dat als de leerling nog ingeschreven is in een andere school, de leerling levensbeschouwelijk onderwijs via interactief afstandsonderwijs kan volgen in de andere school. Zo kan altijd gegarandeerd worden dat de leerlingen levensbeschouwelijk onderwijs krijgen. Daarnaast als de leerling niet meer ingeschreven is in een school en zich ook niet wenst in te schrijven in een school voor secundair onderwijs is een alternatieve regeling uitgewerkt waarbij er samenwerkingsafspraken worden gemaakt met een school voor het secundair onderwijs. Deze werkwijze lijkt voldoende garanties te bieden op de invulling van het recht op levensbeschouwelijk onderwijs.”

De ontworpen bepaling biedt evenwel geen sluitende waarborg voor de leerplichtige leerling die niet is ingeschreven in het voltijds secundair onderwijs dat altijd een school van het officieel voltijds secundair onderwijs bereid zal zijn om die cursus voor die leerling in te richten via interactief afstandsonderwijs. Gelet op de verplichting die voortvloeit uit artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet, dient de decreetgever effectief te waarborgen dat dergelijk interactief afstandsonderwijs mogelijk is, bijvoorbeeld door de GI-school te verplichten om daarover een samenwerkingsovereenkomst te sluiten of door de GI-school, die zelf een school is die ingericht is door de openbare besturen in de zin van artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet, bij gebrek aan bereidwillige scholen, zelf te verplichten in de organisatie van levensbeschouwelijke cursussen te voorzien. Hoe aan de verplichting die voortvloeit uit artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet, wordt vormgegeven, behoort evenwel tot de beleidsvrijheid van de Vlaamse Gemeenschap.¹¹

11.4. Artikel 97 van de Codex Secundair Onderwijs luidt als volgt:

“In het officieel voltijds secundair onderwijs omvat het onderwijsaanbod wekelijks ten minste twee lesuren onderwijs in de erkende godsdiensten en in de op die godsdiensten berustende zedenleer en ten minste twee lesuren onderwijs in de niet-confessionele zedenleer.”

Het ontworpen artikel 98, § 4, derde lid, van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt dat ingeval voor leerplichtige leerlingen die niet zijn ingeschreven in het voltijds secundair onderwijs en die les volgen in de GI-school een school van het voltijds secundair onderwijs instemt met de alternatieve regeling, die school niet verplicht is om ten minste twee lesuren onderwijs aan te bieden.

¹¹ Adv.RvS 62.492/VR/1-62.496/VR/1 van 30 april 2018 over voorstellen van wet tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 ‘betreffende de Leerplicht’ (opmerkingen 7.2 en 15.7).

De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft in het verleden aanvaard dat de verplichting om levensbeschouwelijk onderwijs aan te bieden tijdens de leerplicht, niet de absolute verplichting inhoudt om minimaal twee uren per week levensbeschouwelijk onderwijs te organiseren. De Raad wees er echter op dat deze vermindering evenwel niet tot gevolg mag hebben dat deze lessen in die mate worden uitgehold dat de verplichting die volgt uit artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet niet meer op correcte wijze wordt nageleefd.¹²

12.1. Uit de ontworpen artikelen 98, § 3, en 98/1 lijkt te moeten worden afgeleid dat de betrokken leerlingen (en de betrokken personen) de keuze hebben om via interactief afstandsonderwijs een levensbeschouwelijke cursus of de lessen godsdienst, niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing te volgen, maar er wordt niet geregeld wat de rechtsgevolgen zijn als zij die keuze niet maken. Worden zij dan als het ware vrijgesteld van het volgen van een levensbeschouwelijke cursus of de lessen godsdienst, niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing? Als dat het geval is, moet dit afdoende verantwoord kunnen worden in het licht van artikel 24, § 4, van de Grondwet, aangezien andere leerlingen in het secundair onderwijs in principe verplicht zijn om, in het officieel onderwijs, een levensbeschouwelijke cursus te volgen, of, in het vrij onderwijs, de lessen godsdienst, niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing te volgen.

12.2. Uit het ontworpen artikel 98, § 4, volgt dat de leerlingen die een beroep moeten doen op de alternatieve regeling niet noodzakelijk twee lessen onderwijs in de gekozen levensbeschouwing moeten volgen. Daardoor ontstaat een verschillende behandeling ten opzichte van de leerlingen die zijn ingeschreven in het officieel voltijds onderwijs en geen beroep doen op de alternatieve regeling. Voor dit verschil in behandeling wordt in de memorie van toelichting geen enkele toelichting of verantwoording gegeven.

Hierover bevraagd, antwoordde de gemachtigde het verschil in behandeling als volgt:

“Bij een inschrijving in een thuischool blijft de leerling ingeschreven in die school, en staat die school mee in voor het onderwijs en het leertraject van de leerling. Die situatie is verschillend als de leerling een traject volgt in de GI-school zonder dat er nog een thuischool is. In dat geval kan er een aanbod op maat of een traject naar de examencommissie worden voorzien (art. 6 decreet over het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen die ter uitvoering van het jeugddelinquentierecht zijn opgericht). In dat kader is het dan ook logisch dat het aanbod levensbeschouwelijk onderwijs niet per se 2 uur levensbeschouwelijk onderwijs hoeft te zijn als er gekozen wordt voor levensbeschouwelijk onderwijs.”

Het verdient aanbeveling om deze verantwoording in de memorie van toelichting op te nemen.

¹² Adv.RvS 48.023/AG van 20 april 2010 over een voorstel van decreet van de Franse Gemeenschap ‘modifiant l’article 5 du décret du 31 mars 1994 définissant la neutralité de l’enseignement de la Communauté et l’article 6 du décret du 17 décembre 2003 organisant la neutralité inhérente à l’enseignement officiel subventionné et portant diverses mesures en matière d’enseignement’ (opmerking 24./2) en 67.151/1 van 30 april 2020 (opmerking 15.6).

Artikel 25

13. Bij de redactie van de inleidende zin van artikel 25 van het voorontwerp zal rekening moeten worden gehouden met alle nog van kracht zijnde wijzigingen aan de Codex Secundair Onderwijs. Zo werden meerdere artikelen van de Codex Secundair Onderwijs nog gewijzigd bij het decreet van 21 november 2025 ‘tot wijziging van verschillende decreten van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, wat betreft de werking van de Vlaamse onderwijsinspectie’.

HOOFDSTUK 6 – WIJZIGINGEN VAN DE CODEX HOGER ONDERWIJS VAN 11 OKTOBER 2013

14. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 7 – WIJZIGINGEN VAN DE CODIFICATIE SOMMIGE BEPALINGEN VOOR HET ONDERWIJS VAN 28 OKTOBER 2016

15. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 8 – WIJZIGINGEN VAN HET GROEIPAKKETDECREET VAN 2018

Artikel 40

16. Artikel 40 van het voorontwerp wijzigt artikel 34 van het Groeipakketdecreet dat de gevallen bepaalt waarin bij wijze van uitzondering geen selectieve participatietoeslag secundair onderwijs wordt toegekend, teneinde de tekst van deze bepaling af te stemmen op het bestaan van de GI-school en de mogelijkheid dat de leerling een onderwijstraject volgt in de GI-school.

Onder meer artikel 34, § 2, van het Groeipakketdecreet, dat bepaalt wanneer een leerling geacht wordt niet voldoende aanwezig te zijn, wordt gewijzigd. Daardoor wordt ook de leerling die “gedurende het schooljaar in kwestie 30 al dan niet gespreide halve schooldagen *ongewettigd afwezig* is geweest tijdens de lessen (...) in de GI-school” als onvoldoende aanwezig beschouwd en zal aan die leerling krachtens artikel 34, § 1, 2°, van het Groeipakketdecreet geen selectieve participatietoeslag worden toegekend.

Het ontworpen artikel 6, § 4, tweede lid, van het decreet van 17 mei 2024 (artikel 53, 6° van het voorontwerp) bepaalt nochtans dat een leerling in de GI-school “aanwezig [is] of wordt geacht gewettigd afwezig te zijn”. In de parlementaire voorbereiding bij het decreet van 17 mei 2024 werd hierover het volgende gesteld:¹³

“In het tweede lid wordt bepaald dat leerlingen in een GI-afdeling ofwel aanwezig zijn, ofwel gewettigd afwezig zijn. Ze kunnen met andere woorden nooit onwettig of problematisch afwezig zijn. Er wordt van uitgegaan dat als leerlingen in een

¹³ *Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 2156/1, p. 12.

gemeenschapsinstelling geen les volgen in de GI-afdeling, die afwezigheid altijd gewettigd is. Er is namelijk toezicht vanuit de gemeenschapsinstelling.”

Hierover ondervraagd, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Het is inderdaad de doelstelling om ongewettigde afwezigheid uit te sluiten bij leerlingen in de GI-school. Ten eerste volgt uit het artikel met betrekking tot de onderwijstijd dat leerlingen geen vast aantal halve dagen aanwezig moet zijn, maar dat daarentegen de onderwijstijd wordt afgestemd op basis van de behoeften van de leerling. Dat betekent dat aan- en afwezigheid niet op dezelfde wijze kan verlopen als in een gewone school. Deze leerlingen verblijven immers in de gemeenschapsinstelling en volgen daar een traject. We gaan ervan uit dat de gemeenschapsinstelling zijn verantwoordelijkheid opneemt en dat als de leerling niet aanwezig is in de les, deze afwezigheid gewettigd is, met andere woorden dat de gemeenschapsinstelling niet zal toestaan dat de leerling spijbelt. De wettiging van afwezigheden in een gesloten instelling zou ook planlast met zich meebrengen.”

Als het effectief de bedoeling is dat leerlingen in de GI-school niet ongewettigd afwezig kunnen zijn, dan dient, omwille van de coherentie van de regelgeving, te worden afgezien van de wijziging die artikel 40, 6°, van het voorontwerp wil doorvoeren. Ook de memorie van toelichting wordt het best aangepast.

HOOFDSTUK 9 – WIJZINGEN VAN HET DECREET VAN 27 APRIL 2018 BETREFFENDE DE LEERLINGENBEGELEIDING IN HET BASISONDERWIJS, HET SECUNDAIR ONDERWIJS EN DE CENTRA VOOR LEERLINGENBEGELEIDING

Artikel 43

17. In punt 3° (ontworpen artikel 2, 16°, van het decreet van 27 april 2018 ‘betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding’) dient verwezen te worden naar “artikel 2, 1°”, van het decreet van 17 mei 2024 in plaats van naar “artikel 2, 2°”, aangezien artikel 2, 1°, van laatstgenoemd decreet de definitie bevat van de “betrokken personen”.

HOOFDSTUK 10 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 17 MEI 2024 OVER HET ONDERWIJS IN DE GEMEENSCHAPSINSTELLINGEN DIE TER UITVOERING VAN HET JEUGDDELINQUENTIERECHT ZIJN OPGERICHT

Artikel 48

18. Artikel 48 van het voorontwerp strekt tot vervanging van artikel 3 van het decreet van 17 mei 2024. Dat artikel is het eerste artikel van “Hoofdstuk 2. Oprichting en opdracht van een GI-afdeling” van dat decreet. Hoewel opschriften niet normatief zijn, verdient het aanbeveling om in het voorontwerp voorafgaand aan artikel 48, een bepaling in te voegen dat in het opschrift van hoofdstuk 2, de woorden “een GI-afdeling” vervangt door de woorden “de GI-school”.

19. In het ontworpen artikel 3 van het decreet van 17 mei 2024 dienen de woorden “eerste lid,” te worden geschrapt, vermits artikel 33, § 1, van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 ‘betreffende het gemeenschapsonderwijs’ slechts uit één lid bestaat. Van dat bijzonder decreet dient bovendien het opschrift te worden vermeld. Ook moet het woord “bevoegd” worden vervangen door het woord “aangewezen”.

Artikel 50

20. Volgens het ontworpen artikel 5, 6°, van het decreet van 17 mei 2024 (artikel 50, 3°, van het voorontwerp) is één van de erkennings- en financieringsvoorwaarden voor de GI-school dat zij “voor elk structuuronderdeel dat wordt aangeboden, beantwoord[t] aan de *toepasbare* erkende onderwijskwalificaties, eindtermen, ontwikkelingsdoelen, specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties, curriculumdossiers, opleidingsprofielen, standaardtrajecten, leerplannen of individueel aangepaste curricula” (eigen cursivering).

Gevraagd wat precies bedoeld wordt met het begrip “toepasbare”, en of hiermee bedoeld wordt op de elementen die de GI-school op grond van artikel 9 van het decreet van 17 mei 2024 moet toepassen, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“op verschillende structuuronderdelen zijn verschillende elementen uit de opsomming van toepassing. Bijvoorbeeld: in niet elk structuuronderdeel zijn er beroepskwalificaties. Voor sommige structuuronderdelen wordt er dan weer gewerkt met curriculumdossiers, voor andere met opleidingsprofielen of standaardtrajecten. Het begrip ‘toepasbare’ verwijst ernaar dat de kaders gebruikt moeten worden die van toepassing zijn op het structuuronderdeel. Met artikel 9 wordt dit op niveau van de ‘structuren’ al deels geconcretiseerd welke instrumenten er van toepassing zijn. Binnen een structuur zijn er echter nog verschillen mogelijk op vlak van de elementen die van toepassing zijn op een specifiek structuuronderdeel.”

In het licht van dit antwoord strekt het tot aanbeveling om in de formulering van deze voorwaarde het begrip “toepasbaar” te vervangen door “toepasselijk”.

Artikel 52

21. In artikel 52 van het voorontwerp schrijve men “afdeling 1” in plaats van “onderafdeling 1”.

Artikel 53

22. Op grond van het ontworpen artikel 6, § 4, eerste lid, van het decreet van 17 mei 2024 (artikel 53, 6°, van het voorontwerp) kan de GI-school in overleg met de gemeenschapsinstellingen vrij de onderwijstijd organiseren, waarbij er rekening wordt gehouden met de behoeften van de leerling. In deze bepaling wordt de Vlaamse Regering gemachtigd verdere invulling te geven aan de aanwending van de onderwijstijd.

Gevraagd op welke wijze de Vlaamse Regering aan deze machtiging uitvoering zou kunnen geven, en welke grenzen er door het decreet gesteld worden aan de bevoegdheid van de Vlaamse Regering tot het bepalen van de onderwijstijd in de GI-school, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“met artikel 6, §4, eerste lid van het decreet wordt aan de GI-school en de gemeenschapsinstellingen een instrument in handen gegeven om het onderwijs adequaat te organiseren voor een diverse populatie van leerlingen met mogelijk zeer uiteenlopende noden. De marge voor de Vlaamse Regering om hier verder invulling aan te geven is bijgevolg beperkt. Het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen wordt met voorliggend decreet volgens een geheel eigen kader georganiseerd; dit gebeurt echter niet in een vacuüm. De leerlingen die de gemeenschapsinstelling verlaten, kunnen terug aansluiten bij het reguliere onderwijssysteem. In die zin kan de Vlaamse Regering richting geven aan de aanwending van de onderwijstijd in de GI-school door bijvoorbeeld de start en het einde van het schooljaar ook van toepassing te maken in de GI-school. Dit grijpt niet in op de decretaal bepaalde vrijheid om het onderwijs te organiseren op basis van de behoeften van een individuele leerling, maar kan wel richting geven aan de organisatie van het onderwijs als geheel.”

Gelet op artikel 24, § 5, van de Grondwet verdient het aanbeveling om in de memorie van toelichting voldoende uitdrukkelijk aan te geven dat de Vlaamse Regering op basis van deze machtiging de basiskeuze van de decreetgever voor een vrije organisatie van de onderwijstijd in de GI-school enkel mag verfijnen, en niet in het gedrang mag brengen.

Artikel 64

23. In het ontworpen artikel 17/1, § 1, eerste lid, van het decreet van 17 mei 2024 schrijve men “de gemeenschapsinstellingen” in plaats van “de gemeenschapsinstelling”.¹⁴

In het ontworpen artikel 17/1, § 1, tweede lid, van het decreet van 17 mei 2024 dienen de woorden “aanpassingcoëfficiënt” en “coëfficiënt” in het enkelvoud te worden geschreven.¹⁵

In het ontworpen artikel 17/1, § 1, vierde lid, van het decreet van 17 mei 2024 dient geschreven te worden “het CLB dat samenwerkingsafspraken heeft met de GI-school” in plaats van “de besturen”.

Artikel 65

24. In artikel 18 van het decreet van 17 mei 2024 dient niet enkel het woord “GI-afdeling” te worden vervangen door het woord “GI-school”, maar ook het woord

¹⁴ Vgl. artikel 75, 1°, van het voorontwerp.

¹⁵ Vgl. artikel 26, tweede en derde lid, van het decreet van 17 mei 2024.

“afdelingsreglement” door het woord “schoolreglement”. Artikel 65 van het voorontwerp dient in die zin te worden aangevuld.

Artikel 68

25. In artikel 68, 2°, van het voorontwerp dient te worden gepreciseerd dat de eerste zin vervangen wordt in paragraaf 3, *eerste lid*, van artikel 20 van het decreet van 17 mei 2024.

26. De ontworpen eerste zin van artikel 20, § 3, eerste lid, van het decreet van 17 mei 2024 is grammaticaal in voorwaardelijke zin geformuleerd (“Als leerlingen wordt een tuchtmaatregel opgelegd in de vorm van een tijdelijke uitsluiting”), waardoor de indruk wordt gewekt dat een voorwaarde wordt omschreven die moet zijn vervuld bij de leerling, alvorens de tuchtmaatregel “tijdelijke uitsluiting” kan worden opgelegd. Zoals ook blijkt uit de verklaring van de gemachtigde, is het echter de bedoeling om een inhoudelijke omschrijving te geven van de tuchtmaatregel “tijdelijke uitsluiting”. Het verdient dan ook aanbeveling om dat ook duidelijk in de zinsbouw van die bepaling tot uiting te brengen bijvoorbeeld door ze als volgt te formuleren:

“Als tuchtmaatregel wegens het schenden van de leefregels, kan een tijdelijke uitsluiting worden opgelegd, wat inhoudt dat ...”

Bij het herformuleren van de (bij)zin schrijve men bovendien “gelijkgestelde” in plaats van “gelijkgesteld” en dient de persoonsvorm (“mag”) overeen te stemmen met het onderwerp (“leerlingen”).

Artikel 75

27. Artikel 75 van het voorontwerp strekt tot wijziging van het eerste en tweede lid van artikel 26 van het decreet van 17 mei 2024. Omwille van de interne coherentie en de leesbaarheid, dienen ook nog andere onderdelen van artikel 26 te worden gewijzigd. Vermits er slechts één GI-school zal zijn, moeten in het vierde lid de woorden “raden van bestuur” en “scholengroepen” en in het zesde lid het woord “besturen” worden vervangen door respectievelijk “raad van bestuur”, “scholengroep” en “schoolbestuur”.

Artikel 80

28. Het strekt tot aanbeveling om in de inleidende zin van het ontworpen artikel 29/1, eerste lid, van het decreet van 17 mei 2024 reeds uitdrukkelijk aan te geven dat dit artikel betrekking heeft op gegevensverwerking “door de GI-school”.

29. De stellers van het voorontwerp dienen de indeling van het ontworpen artikel 29/1 van het decreet van 17 mei 2024 in leden, en de daarbinnen gemaakte kruisverwijzingen, na te kijken. In wat nu het zevende lid is, wordt immers terugverwezen naar de inhoud van wat nu de laatste zin van het vierde lid is, als zijnde “het tweede lid”.

30. Aan het begin van de laatste zin van het huidige vierde lid, schrappe men de vermelding “II”.

31. Gevraagd wat er in het ontworpen artikel 29/1, eerste lid, 1°, van het decreet van 17 mei 2024 precies bedoeld wordt met “de unieke identifier in de administratieve gegevens van de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap”, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Elke leerling heeft in de databanken (Discimus) van AGODI een uniek stamnummer dat gebruikt wordt om de leerlingen op te volgen. Zie bijvoorbeeld: [omzendbrief SO 70 van 03/07/2000](#).”

Het verdient aanbeveling om dit in de memorie van toelichting te verduidelijken.

32. Het ontworpen artikel 29/1, eerste lid, 2°, van het decreet van 17 mei 2024 stelt dat “de volgende IT-gegevens: de inloggegevens, de unieke identifiers voor informatietoepassingen en digitale toepassingen en de mailadressen” van de leerling worden verwerkt.

Gevraagd waarom er IT-gegevens van de leerling verwerkt worden en of onder IT-gegevens ook paswoorden en dergelijke van de leerling begrepen worden, gaf de gemachtigde de volgende toelichting:

“het gaat hier om de gegevens die bijvoorbeeld betrekking hebben op het inloggen op online-leerplatformen en andere digitale toepassingen. In sommige gevallen zal dit ook het paswoord van de leerlingen bevatten, maar dan enkel in zeer specifieke situaties. Het is immers zo dat scholen de beheerder zijn van en de Leer-id en soms moeten tussenkomen als leerlingen hun paswoord vergeten zijn: [LeerID | Vlaanderen.be](#).”

In het licht van het principe van de minimale gegevensverwerking (artikel 5, lid 1, c), van de Algemene Verordening Gegevensbescherming), dient de vermelding nader gepreciseerd te worden en beperkt te worden tot IT-gegevens die relevant zijn voor het onderwijstraject van de betrokken leerling (wat het geval kan zijn zowel omdat die verwerkte gegevens betrekking hebben op een leermiddel, als omdat zij gebruikt worden om met de leerling te communiceren over het onderwijs), met uitsluiting van gegevens die betrekking hebben op louter persoonlijke accounts van de leerling, en dienen de situaties waarin een paswoord kan worden verwerkt, voor zover dit al noodzakelijk zou zijn om de toegang tot een leermiddel te herstellen, strikt daartoe afgebakend te worden.

Artikel 81

33. Krachtens artikel 22 van de Grondwet dienen de ‘essentiële elementen’ van de in het ontworpen artikel 29/2 van het decreet van 17 mei 2024 geregelde gegevensverwerking, waaronder de met de verwerking nagestreefde doelstelling, de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens en de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens, in die bepaling – of minstens bij decreet – te worden vastgesteld.

Doordat er gesproken wordt over administratieve toepassingen van niet nader gespecificeerde “bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap” en doordat de doelstelling van

de gegevensuitwisseling niet benoemd wordt in het artikel, blijft ook de bewaartermijn waarvoor verwezen wordt naar artikel III.87, § 1/1, van het Bestuursdecreet onduidelijk, vermits laatstgenoemde bepaling verschillende termijnen bepaalt voor verschillende categorieën van bestuursdocumenten en op basis van de huidige tekst van het ontworpen artikel 29/2 niet bepaald kan worden tot welke categorie de bedoelde documenten zouden behoren.

De gemachtigde preciseerde in dit verband het volgende:

“Wat betreft de doelstellingen en de verwijzing naar de ‘bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap’: zoals vermeld in de toelichting, gaat het hier over AGODI.

Hier zou wel kunnen verwezen worden naar ‘de diensten van de Vlaamse Gemeenschap die bevoegd zijn voor de leerplichtcontrole en de financiële ondersteuning van instellingen’.

Een nog nadere specificering, lijkt ons ongebruikelijk, gezien de scheiding der machten, zoals opgenomen in de aanwijzing 127 van de omzendbrief van de Vlaamse Regering nr. 4 betreffende de wetgevingstechniek:

‘Volgens artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen beschikt de Vlaamse Regering over een eigen administratie, eigen instellingen en eigen personeel. Die bepaling kent aan de Vlaamse Regering een eigen bevoegdheid toe, waaraan de decreetgever geen afbreuk mag doen. In een decreet kunnen daarom geen diensten of personeelsleden van de Vlaamse overheid worden aangewezen die met een bepaalde taak worden belast.’

Voor de verwerking van persoonsgegevens door AGODI is er ook een algemene rechtsgrond in opmaak. Een eerste versie hiervan werd reeds goedgekeurd op de Vlaamse Regering op 19 december 2025, art. 27: <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/voorontwerp-van-decreet-verwerking-persoonsgegevens-kinderen-leerlingen-internen-ouders-en-onderwijspersoneel>. Dit artikel bevat ook de doelstellingen waarvoor AGODI persoonsgegevens van (oa.) leerlingen verwerkt.

Wat betreft de bewaartermijnen: We zullen de verwijzing naar het bestuursdecreet concreter formuleren in het artikel als: ‘artikel III.87, §1/1, **vierde lid, 3°**, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018’, zoals ook vermeld wordt in de bijhorende memorie van toelichting.”

Het ontworpen artikel 29/2 van het decreet van 17 mei 2024 dient te worden aangevuld in de door de gemachtigde voorgestelde zin. Het feit dat de decreetgever niet in plaats van de Vlaamse Regering mag bepalen welke diensten voor bepaalde taken bevoegd zijn, neemt niet weg dat deze voor een goed begrip van de regelgeving wel moet preciseren voor welke taak de diensten waarnaar hij verwijst bevoegd zijn, vermits anders om het even welke Vlaamse overheidsdienst bedoeld zou kunnen worden.

34. Bij deze bepaling kunnen voorts nog de volgende opmerkingen worden gemaakt.

Het verdient aanbeveling om te preciseren wanneer de termijn van zeven dagen vermeld in het ontworpen artikel 29/2, § 1, eerste lid, begint te lopen.

In de inleidende zin van het ontworpen artikel 29/2, § 1, eerste lid, dient de opeenvolging van de woorden “voor om” te worden gecorrigeerd en in artikel 29/2, § 1, tweede lid, 1°, dient tussen de woorden “Rijksregister” en “het identificatienummer bis” het woord “of” te staan in plaats van “en”.

In het ontworpen artikel 29/2, § 2, dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de gegevens van de leerlingen en de ouders, vermits de persoonsgegevens uit de punten 2° en 3° enkel voor de leerlingen relevant lijken.

Artikel 82

35. In het eerste lid van het ontworpen artikel 29/3 van het decreet van 17 mei 2024 worden een aantal voorwaarden bepaald waaronder de laatste school van de in een gemeenschapsinstelling geplaatste jongere gegevens kan delen met de GI-school.

De punten 5° en 6° van dat lid lijken echter niet echt voorwaarden voor gegevensdeling, maar bepalingen die de verwerkingsverantwoordelijke voor bepaalde verwerkingen vaststellen, waarbij niet meteen duidelijk is hoe zij zich verhouden tot de rest van het artikel.

Hierop gewezen, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Dezelfde bepalingen zijn ook zo opgenomen in artikel 31 decreet basisonderwijs en 123/6 Codex Secundair Onderwijs, maar het klopt dat deze punten hier niet meer thuishoren aangezien al in andere artikelen geregeld is wie verwerkingsverantwoordelijke is. Dit kan aangepast worden.”

Gelet op de verklaring van de gemachtigde, lijkt het ontworpen artikel 29/3, eerste lid, van het decreet van 17 mei 2024 te moeten worden aangepast.

Artikel 83

36. Het ontworpen artikel 29/4 van het decreet van 17 mei 2024 voorziet in de mogelijkheid voor de GI-school en een gemeenschapsinstelling en hun personeelsleden, om onder elkaar persoonsgegevens uit te wisselen met het oog op de uitvoering van de opdrachten die aan hen toegewezen zijn. De vraag rijst of dit artikel de regeling van een eigenlijke gegevensverwerking beoogt,¹⁶ dan wel of dit artikel enkel bedoelt een decretale uitzondering op het beroepsgeheim te creëren voor uitwisselingen die volgens de memorie van toelichting verwant¹⁷ zouden zijn aan de figuur van het gedeeld beroepsgeheim. Die uitzondering op het beroepsgeheim moet mogelijk maken dat verschillende diensten die op dezelfde locatie dezelfde jongeren begeleiden dan wel

¹⁶ In welk geval niet alle essentiële elementen van de gegevensverwerking zijn geregeld die overeenkomstig artikel 22 van de Grondwet door de bevoegde wetgever moeten worden bepaald. Er wordt onder meer niet verduidelijkt welke persoonsgegevens zullen worden uitgewisseld, van welke personen, en of, en hoe, en hoe lang die gegevens vervolgens zullen worden bewaard.

¹⁷ Verwant, aangezien het hier op het eerste gezicht niet gaat om personen die allemaal met eenzelfde finaliteit betrokken zouden zijn bij “hulpverlening” aan de jongeren.

onderwijzen, in gevallen waarin de begeleiding dat noodzaakt of de veiligheid dat vereist, met elkaar op niet-strafbare wijze zouden kunnen communiceren over de jongeren en het leven binnen de instelling.

De vraag is dus of het ontworpen artikel 29/4 van het decreet van 17 mei 2024 bedoeld is om een grondslag te creëren om op systematische wijze informatie te kunnen uitwisselen tussen de gemeenschapsinstellingen en de GI-school over de jongeren die verblijven in de gemeenschapsinstelling en onderwijs volgen aan de GI-school, en om aan deze diensten bijkomende mogelijkheden tot gegevensverwerking toe te kennen ten opzichte van degene die zij reeds hebben op basis van de bestaande regelgeving of voor de GI-school ten opzichte van het ontworpen artikel 29/1 van het decreet van 17 mei 2024 (artikel 80 van het voorontwerp, op grond waarvan de GI-school blijkens de artikelsgewijze toelichting bijvoorbeeld geen gerechtelijke en politionele gegevens kan verwerken) of enkel om een spreekrecht tussen de verschillende diensten te creëren in bepaalde bijzondere omstandigheden.

Hierover bevraagd, lichtte de gemachtigde de draagwijdte van het ontworpen artikel 29/4 van het decreet van 17 mei 2024 als volgt toe:

“De doelstelling van dit artikel is enkel bedoeld om een decretale uitzondering op het beroepsgeheim te creëren en niet om bijkomende categorieën van verwerkingen te voorzien. Het gaat dus om een figuur verwant aan het beroepsgeheim. Met het decreet van 17 mei 2024 is bovendien voorzien dat personeelsleden van de GI-school beroepsgeheim hebben (zie artikel 11 decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991).

Hoewel de finaliteit niet altijd volledig dezelfde is (hulpverlening versus onderwijs) zal die toch in voldoende mate overlappen waarbij het spreekrecht toch noodzakelijk is (bijv. bepaalde situaties waar de omstandigheden waar zaken in de hulpverlening een zeer verregaande invloed hebben op de onderwijsloopbaan van de leerling of zaken vanuit onderwijs die van belang zijn in het kader van de hulpverlening van het kind). De GI-school bevindt zich in de Gemeenschapsinstelling dus een intensieve samenwerking vereist de mogelijkheid om snel informatie te kunnen uitwisselen ook in crisissituaties.”

Op basis van deze verklaring, verdient het aanbeveling om het ontworpen artikel 29/4 te herformuleren opdat de bedoeling van de stellers van het voorontwerp duidelijker tot uiting komt. Die geherformuleerde bepaling wordt bovendien beter niet opgenomen in het bij artikel 79 van het voorontwerp in het decreet van 17 mei 2024 in te voegen hoofdstuk over “Persoonsgegevens”, maar in een afzonderlijk hoofdstuk van dat decreet met een opschrift dat nauwer aansluit bij de bedoeling van de stellers van het voorontwerp met dit artikel.

37. In de inleidende zin van het derde lid van het ontworpen artikel 29/4 dient in de bijzin “als de informatie de omstandigheden niet onmiddellijk kan worden verleend” het woord “de” wellicht te worden vervangen door “door”. In elk geval dient die bijzin te worden gecorrigeerd.

Artikel 84

38. In het ontworpen artikel 29/5, tweede lid, van het decreet van 17 mei 2024 wordt bepaald dat iedere kopie die een betrokken leerling, een betrokken persoon of een vertrouwenspersoon zou krijgen van de schoolloopbaangegevens van de leerling persoonlijk en vertrouwelijk moet worden behandeld en alleen mag worden gebruikt voor de onderwijsloopbaan van de leerling.

Gevraagd waarom een leerling niet voor andere doeleinden dan zijn onderwijsloopbaan gebruik zou mogen maken van een kopie van zijn eigen schoolloopbaangegevens, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Zo was het ook oorspronkelijk geregeld in de codex secundair onderwijs en het decreet basisonderwijs maar in se hoeft deze beperking niet opgenomen te worden, zeker niet gezien de rechten die de AVG nu toekent aan de betrokkenen op vlak van onder meer inzage en kopie. We zullen de bepaling aanpassen voor de betrokken leerling.”

Hiermee kan worden ingestemd.

Artikel 86

39. Artikel 86 brengt een beperkte wijziging aan in artikel 31 van het decreet van 17 mei 2024. De huidige tekst van artikel 31 is nagenoeg gelijklopend aan artikel 10 van de Codex Secundair Onderwijs. De stellers van het voorontwerp worden erop gewezen dat het voorontwerp van decreet ‘over het onderwijs XXXVI’ deze bepaling beoogt te wijzigen.¹⁸ Er moet worden nagegaan of ook artikel 31 van het decreet van 17 mei 2024, in dezelfde zin moet worden gewijzigd. Als dat het geval is, wordt het best van de gelegenheid gebruikgemaakt om artikel 86 van het voorontwerp om te werken teneinde artikel 31 van het decreet van 17 mei 2024 in diezelfde zin aan te passen.

Artikel 87

40. Artikel 87 van het voorontwerp kan niet *telkens* “een GI-afdeling” vervangen door “de GI-school”. In het gewijzigde artikel 32 van het decreet van 17 mei 20024 wordt het woord “een” in de woordgroep “een GI-afdeling” immers éénmaal zonder en éénmaal met hoofdletter geschreven.

Men formuleer artikel 87 derhalve als volgt:

“Art. 87. In artikel 32 van hetzelfde decreet worden de woorden ‘een GI-afdeling’ en ‘Een GI-afdeling’ vervangen door de woorden ‘de GI-school’ en ‘De GI-school’.”

¹⁸ Zie adviesaanvraag 78.987/1 (artikel 76 van het voorontwerp).

HOOFDSTUK 11 – SLOTBEPALINGENArtikel 90

41. Artikel 90, 1°, van het voorontwerp heft hoofdstuk 6 van het decreet van 17 mei 2024 op, dat bestaat uit de artikelen 36 tot 69, terwijl artikel 90, 2°, van het voorontwerp hoofdstuk 17 van het decreet van 17 mei 2024 opheft, dat bestaat uit artikel 70.

Vermits dit artikel slechts twee specifieke hoofdstukken van het decreet van 17 mei 2024 opheft, en niet één of meer regelingen volledig opheft, gaat het hier niet om een opheffingsbepaling die afzonderlijk achteraan het dispositief van de regeling moet worden opgenomen.¹⁹ In werkelijkheid betreft het immers ook wijzigingsbepalingen van het decreet van 17 mei 2024.

Artikel 90 van het voorontwerp dient derhalve niet opgenomen te worden als een eerste artikel van het laatste hoofdstuk van het voorontwerp, maar als het laatste artikel van hoofdstuk 10 van het voorontwerp, dat de overige wijzigingen aan het decreet van 17 mei 2024 bevat. Het laatste hoofdstuk van het voorontwerp zal dan enkel nog de inwerkingtredingsbepaling bevatten, zodat het opschrift daarvan dienovereenkomstig aangepast dient te worden, en meteen ook correct genummerd, naar “Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Pierre LEFRANC

¹⁹ Omzendbrief van de Vlaamse Regering nr. 2019/4 ‘betreffende de wetgevingstechniek’, aanbeveling 209.